ЧЕРКАСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету

Серія: Економічні науки

Заснований у 2000 р.

Випуск 28

Частина І

ЧЕРКАСИ ЧДТУ 2011

УДК 378.001.89:33/477.46(082)
З 41

Збірник наукових праць затверджений ВАК України як фахове видання з економічних наук (постанова президії ВАК України від 10.02.2010 р. №1-05/1).

Випуск 28 друкується за рішенням Вченої ради ЧДТУ, протокол № 11 від 29.06.2011 р.

Головний редактор *Лега Ю.Г.*, д.т.н., професор

Заступник головного редактора *Хомяков В.І.*, д.т.н., професор

Редакційна колегія:

Волощук Г.О., д.е.н., професор, ЧДТУ; ***Качала Т.М.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ (відповідальна за розділ ”Регіональна економіка”); ***Куценко В.І.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ; ***Нусінов В.Я.,*** д.е.н., професор, Криворізький технічний університет; ***Пасічник Ю.В.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ; ***Петкова Л.О.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ; ***Харічков С.К.,*** д.е.н., професор, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАНУ; ***Чернюк Л.Г.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ; ***Школа І.М.,*** д.е.н., професор, КНТЕУ; ***Яценко В.М.,*** д.е.н., професор, ЧДТУ (відповідальний за розділ „Фінанси, бухгалтерський облік і аудит”); ***Єресько І.Г.,*** к.е.н., доцент, ЧДТУ; ***Кобко В.І.,*** к.е.н., доцент, ЧДТУ; ***Шигимага А.Ф.,*** к.е.н., доцент (відповідальна за розділи „Загальні питання економіки”, „Проблеми управління, організації та планування”).

Відповідальний редактор випуску *Яценко В.М.,* д.е.н., професор

Рецензент *Мостенська Т.Л.,* д.е.н., професор,
Національний університет харчових технологій

З 41 Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки [Текст]: Вип. 28 / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Черкас. держ. технол. ун-т. – Черкаси: ЧДТУ, 2011. – Частина І. – 242 с.

У збірнику подані матеріали наукових досліджень, які висвітлюють широке коло актуальних проблем реформування економіки України.

Для студентів, аспірантів, викладачів вузів та науковців економічного профілю.

УДК 378.001.89:33/477.46(082)

© Колектив авторів, 2011

Наукове видання

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ
ЧЕРКАСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО ТЕХНОЛОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

СЕРІЯ: ЕКОНОМІЧНІ НАУКИ

ВИПУСК 28

ЧАСТИНА І

Статті друкуються в авторській редакції.

Комп'ютерна обробка Панасюк І.І.

Коректура і технічне редагування Костенко Т.В.

Свідоцтво про державну реєстрацію друкованого засобу масової інформації
серія КВ № 6060 від 16.04.2002 р.

Редколегія не завжди поділяє точку зору авторів.

Видавець – Черкаський державний технологічний університет,
бульвар Шевченка, 460, м. Черкаси, 18006.
Свідоцтво про державну реєстрацію серія ДК № 896 від 16.04.2002 р.

Підп. до друку 15.08.2011. Формат 60x84 1/8.
Папір офісн. Друк оперативний. Гарн. Times New Roman.
Умов. друк. арк. 28,0. Обл.-вид. арк. 31,5. Тираж 100. Зам. № 11-0418.

Надруковано в редакційно-видавничому центрі ЧДТУ
бульвар Шевченка, 460, 4 к., м. Черкаси, 18006

ЗМІСТ

Хомин П.Я., Палюх М.С. Теорія бухгалтерського обліку чи параголізми дефініцій? 3

Даньків Й.Я., Яцко М.В. Подання та оприлюднення фінансової звітності: забезпечення доступних даних 9

Озеран В.О., Гик В.В. Відображення інформації про витрати на інновації у П(С)БО та МСФЗ 14

Петренко С.М. Оцінка надійності системи бухгалтерського обліку як складова інформаційного забезпечення внутрішнього контролю 18

Бобко В.В. Бухгалтерський і податковий облік: єдність і протиріччя в контексті основних засобів 21

Шмигель О.Є. Фінансовий облік як визначальна складова облікової політики 25

Озеран А.В., Літвинчук А.С. Інфляція та її вплив на формування достовірності показників фінансової звітності 29

Ізмайлов Я.О. Облік інвестицій в інновації за національними та міжнародними стандартами 33

Пожарицкая И.М. Внутрифирменные стандарты аудиторских услуг: методология и организация 37

Сторожук Т.М. Основні аспекти облікової політики за об'єктами витрати 40

Осмятченко Л. М. Порівняльний підхід до вартісної оцінки об'єктів інтелектуальної власності 45

Квачан О.С., Єльнікова Ю.В. Етимологія поняття "фінансовий контроль"..... 50

Шерстюк О.Л. Аудиторська оцінка дотримання суб'єктами господарювання вимог нормативно-правових документів 54

Корягін М.В., Черній М.Я. Вплив дефініцій та класифікацій на організацію обліку і контролю на підприємствах ресторанного господарства 57

Разборська О.О., Ярова Ю.Ю. Оцінка результатів дослідження та формулювання висновку експертом-бухгалтером 63

Ткачук І.М. Документ в бухгалтерському і податковому обліку 67

Бенько М.М. Розвиток бухгалтерського обліку як цільової підсистеми інновацій 70

Садекова А.М. Тестування як засіб оцінки бухгалтерського контролю 73

Лопатовський В.Г., Волошина Т.О. Облік в будівництві: стан та перспективи розвитку 77

Цебень Р.Л., Гуменюк А.Ф. Облікова політика основних засобів у контексті впровадження Податкового Кодексу України 80

Олійничук В.М. Значення і роль якісних характеристик фінансової звітності в інформаційному забезпеченні діяльності підприємства 84

Ганусич В.О. Вплив облікових оцінок на достовірність даних про основні засоби у фінансовій та статистичній звітності 89

Погорелова Е.В., Карась П.Н., Балаценко Е.Г. Использование функционально-стоимостного анализа в управлении эффективностью деятельности персонала 94

Мельников А.М., Куклінова Д.М. Економіко-математичне моделювання напрямків виробничої диверсифікації діяльності підприємства ремонтно-будівельної сфери 102

Стельмах А.В., Бутиріна В.М. Дослідження теоретичного базису контролінгу: поняття, завдання та ефективність впровадження 107

Корягін М.В., Попкова О.О. Аспекти організації та методики внутрішнього аудиту розрахунків з оплати праці 111

Кондрашова Т.М., Кондратко Х.Ю. Амортизація нематеріальних активів за вітчизняними та міжнародними стандартами обліку 114

Бабенко Л.В., Гуржій І.В. Порівняння обліку і звітності з виробництва і реалізації продукції за стандартами України і Франції 120

Замазій О.В., Аксьонова Т.М. Стратегічне планування організації бухгалтерського обліку на підприємстві 125

Чорна О.Є., Шипіцина Г.А. Моделі оцінки впливу внутрішніх факторів на рентабельність власного капіталу підприємств харчової галузі 131

Мельник В.В., Лугова Н.С. Підходи до обліку основних засобів у зв'язку з прийняттям Податкового Кодексу 136

Остапенко Я.О. Методика дослідження витрат на виробництво та собівартості продукції харчової галузі 140

Дробязко С.І., Козир Т.М. Удосконалення управління витратами підприємств на основі бюджетування 144

Фурса В.П. Аналіз актуальних проблем обліку операцій з експорту та імпорту послуг 149

Цюцяк І.Л. Порядок оцінювання доходів і витрат та їх вплив на методику обліку власного капіталу, що отриманий в результаті ефективної діяльності суб'єктів господарювання 155

Цюцяк А.Л. Організаційно-методичні аспекти системи внутрішнього контролю за наявністю та витрачанням товарних запасів закладів ресторанного бізнесу 161

Фаріон А.І. Напрями реалізації перспективи розвитку методики бухгалтерського обліку в бюджетному секторі порівняно з іншими країнами 165

Савріко М.В. Бюджетування як основа фінансового управління підприємством 170

Балазюк О.Ю., Мисаченко А.В. Облік процесу виробництва в системі управління підприємством 175

Цюпак М.А. Технологія розробки та затвердження облікової політики на підприємствах сфери послуг 179

Воськало Н.М. Розкриття інформації щодо власного капіталу у системі звітності підприємства 182

Павелко О.В. Адаптація класифікацій рахунків бухгалтерського обліку до потреб банків України: теоретико-методичний аспект 187

Дудкевич О.В. Уніфікація облікової політики як пріоритетний фактор формування фінансової звітності 193

Ігнатенко Т.В. Управлінський облік фінансових результатів підприємства за сегментами діяльності 196

Безпалова О.О. Внутрішній аудит як основна складова системи внутрішнього контролю 200

Дацко К.П. Етапи розвитку теорій управління оборотними активами 205

Шкода Н.П. Вибір класифікаційних ознак в управлінні непрямими витратами 211

Кучірка М.В. Поняття, форми і методи відтворення основних засобів 216

Титикало В.С. Порівняльна характеристика звіту про рух грошових коштів суб'єктів державного сектору України з МСБОДС 221

Дзюба Ю.В., Світлична Ю.А. Особливості відображення елементів власного капіталу в обліку спільних підприємств 224

Загорная Т.О. Формирование отраслевых кластеров как направление регионального развития 228

Маргасова В.Г., Мостова М.А. Особливості прояву економічної кризи на різних стадіях життєвого циклу підприємства 235

ЛІТЕРАТУРА

1. Бухгалтерський облік: актуальні проблеми та рішення: монографія / [С.С. Герасименко, А.О. Єпіфанов, М.Д. Корінько та ін.]; за редакцією д-ра екон. наук, проф. С.С. Герасименка, д-ра екон. наук, проф. А.О. Єпіфанова. – Суми: ДВНЗ "УАБС НБУ", 2010. – 162 с.
2. Олексієнко М.Р. Проблеми обліку та аналізу основних засобів та шляхи їх вирішення [Електронний ресурс] / М. Р. Олексієнко, М.О. Пухир. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/15_APSN_2010/Economics/63722.doc.htm
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби» № 92 від 27.02.2000 р.: станом на 1 квітня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua (Національні стандарти України).
4. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» у редакції від 22.05.1997 р. № 83/97-ВР: станом на 1 січня 2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rada.gov.ua (нормативно-правовий документ).
5. Податковий Кодекс України від 02.12.2010 р №2755-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.visnuk.com.ua
6. Бережний Р. Основні засоби: переходимо на нові правила обліку. / Р. Бережний // Бухгалтерський тиждень. – 2011. – № 13 (482). – С. 11–51.
7. Задорожний О. Податок на прибуток підприємств [Електронний ресурс] / О. Задорожний // Вісник податкової служби України. – 2007. – №23. – Режим доступу до журналу: http://www.visnuk.com.ua/srv4/article/archive/Podatok_na.html
8. Новий Податковий кодекс як альтернатива «камасутри для бухгалтера» [Електронний ресурс] / З. Гуцалюк, Г. Давидов та ін. // Дзеркало тижня / Гроші. – 2010. – № 32. – Режим доступу до журналу: http://www.dt.ua/2000/2040/70328/
9. Калюжна М.О. Актуальні проблеми обліку основних засобів: матеріали конф. ["Якість бухгалтерського обліку як необхідна складова інформаційної функції системи управління"], (Донецьк, 2009 р.) [Електронний ресурс] / М.О. Калюжна, Г.В. Зябченкова. – Режим доступу: http://www.donduet.edu.ua/docs/sek_2009/11/03.doc.
10. Перепелиця А.А. Проблеми бухгалтерського та податкового обліку основних засобів та шляхи їх вирішення: матеріали конф. ["Якість бухгалтерського обліку як необхідна складова інформаційної функції системи управління"], (Донецьк, 2009 р.) [Електронний ресурс]/ А.А. Перепелиця, Н.В. Сєкіріна. – Режим доступу: http://www.donduet.edu.ua/docs/sek_2009/11/03.doc

УДК 338.512

МЕТОДИКА ДОСЛІДЖЕННЯ ВИТРАТ НА ВИРОБНИЦТВО ТА СОБІВАРТОСТІ ПРОДУКЦІЇ ХАРЧОВОЇ ГАЛУЗІ

Остапенко Я.О., *старший викладач*
Національний університет державної податкової служби України

В статье раскрыты актуальность анализа затрат на производство и себестоимости продукции на современном этапе развития экономики промышленности Украины, определена необходимость применения самых распространенных методов анализа на промышленных предприятиях, описаны преимущества и недостатки применяемых методов на основе обобщения экономической и научной литературы. Рассмотрены проблемы проведения анализа затрат на производство и себестоимости продукции на предприятиях пищевой отрасли. Автором сделаны соответствующие выводы по применению методов анализа на производственных предприятиях и даны предложения по совершенствованию анализа затрат на производство и себестоимости продукции.

Ключевые слова: *анализ затрат на производство, перспективный анализ, ретроспективный анализ, методы анализа, приемы анализа.*

The article shows the relevance of the analysis of production costs and production cost price at the present stage of economic development of Ukrainian industry, the need to use the most common methods of analysis at industrial enterprises is determined, the advantages and disadvantages of the methods based on the generalization of economic and scientific literature are described. The problems of analysis of production costs and production cost price in food industry are considered. The author has made relevant conclusions on the application of analysis techniques at manufacturing plants and suggests the ways of improving the analysis of production costs and production cost price.

Key words: *manufacture costs analysis, prospective analysis, retrospective analysis, methods of analysis, practices of analysis.*

Постановка проблеми. Промислове виробництво – одна з найголовніших ланок національної економіки, яка має забезпечувати життєві інтереси та культурний рівень життя народу.

Харчова промисловість є однією з найважливіших складових галузі "Промисловість" в Україні, яка забезпечує населення життєво необхідною продукцією. Важливим фактором, який обумовлює здатність підприємств харчової промисловості представляти свою продукцію на ринку, є витрати виробництва та собівартість продукції.

Собівартість продукції є одним із важливих вартісних показників, який повинен прогнозуватися, аналізуватися і контролюватися всіма підприємствами і об'єднаннями незалежно від форми власності і господарювання.

Важлива роль у забезпеченні оптимального рівня собівартості належить аналізу, головна мета якого – виявлення можливості раціональнішого використання виробничих ресурсів зменшення затрат на виробництво, реалізацію і забезпечення зростання прибутку. Аналіз собівартості є важливим інструментом управління витратами.

Економічний аналіз забезпечує наукове обґрунтування рішень, які приймаються по перспективному та поточному використанню ресурсів і зниженню собівартості продукції.

Ефективність проведення аналізу витрат значною мірою залежить від раціонального використання принципів і методів аналізу, які сприяють організації системного підходу до вивчення діяльності підприємств харчової галузі. При цьому важливо визначити особливості методу системного аналізу витрат, пов'язаного з виробництвом і реалізацією продукції харчування.

В процесі аналізу застосовується ряд прийомів, способів методичного та технічного характеру. Такими основними прийомами є порівняння, деталізація, групування показників, використання середніх і відносних показників, врахування різниці, балансові порівняння, математичні прийоми.

Головна мета аналізу полягає в отриманні таких результатів, які б максимально сприяли підвищенню ефективності виробництва та прийняттю оптимальних управлінських рішень.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст і методика аналізу оновлюються зі спрямуванням на потреби ринкової економіки та управлінські потреби підприємства. Питанням організації та методиці проведення аналізу на промисловому підприємстві за сучасних умов функціонування присвятили свої праці українські вчені, такі як Г.М. Мельник, Є.В. Мних, В.І. Самборський, С.І. Шкарабан та ін. Їх праці висвітлюють сутність та проведення аналізу за допомогою елементів імітаційного моделювання ринкових ситуацій, моделі взаємозв'язку обсяг – витрати – результат, цінових структур, економіко-математичних та статистичних методів.

Серед зарубіжних авторів проблемам аналізу виробництва та аналізу витрат зокрема приділив увагу американський економіст, лауреат Нобелівської премії В.В. Леонтьєва, яка є фактично засновником методу аналізу "витрати - випуск".

Цілі статті. Метою статті є дослідження найпоширеніших методів аналізу витрат на виробництво та собівартості продукції харчової галузі, а також аналіз переваг і недоліків даних методів.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для ефективного вивчення витрат на виробництво та структури собівартості продукції необхідно визначити послідовність та періодичність проведення аналізу. Дослідження показують, що на підприємствах харчової промисловості необхідно проводити попередній (перспективний) та наступний (ретроспективний) аналіз.

Перспективний аналіз проводиться до здійснення господарських операцій. Він необхідний для обґрунтування управлінських рішень і планових завдань, а також для прогнозування майбутнього та оцінки очікуваного виконання плану по витратах на виробництво, попередження небажаних результатів [4].

Ретроспективний аналіз витрат на виробництво проводиться після здійснення господарських операцій. Цей вид аналізу застосовують для контролю за виконанням плану, надання об'єктивної оцінки результатам діяльності підприємств харчової промисловості.

Перспективний та ретроспективний аналізи тісно пов'язані між собою. Без ретроспективного аналізу неможливе проведення перспективного аналізу. Без аналізу результатів праці за минулі роки, виявлення закономірностей, невикористаних можливостей неможливе обґрунтування рівня економічних показників на перспективу. Тобто основою для перспективного аналізу є ретроспективний.

В свою чергу, ефективність ретроспективного аналізу залежить значною мірою від перспективного аналізу. Так, якщо планові показники недостатньо обґрунтовані, то наступний аналіз виконання плану потребує попередньої оцінки обґрунтованості планових показників.

Ретроспективний аналіз поділяється на оперативний та підсумковий, які є взаємозалежними та доповнюючими один одного (табл. 1). Вони надають можливість оперативно ліквідувати недоліки в процесі виробництва та комплексно узагальнити результати виробництва за відповідні періоди часу, розробити заходи, спрямовані на підвищення ефективності виробництва та його рентабельності.

Таблиця 1

Порівняльна характеристика перспективного та ретроспективного економічного аналізу

Порівняльна ознака	Види економічного аналізу		
	Перспективний аналіз	Ретроспективний аналіз	
		Оперативний аналіз	Підсумковий аналіз
Мета аналізу	Обґрунтування управлінських рішень, прогнозування майбутньої діяльності виробництва	Повнота та оперативність інформації щодо виробничої діяльності підприємства	Комплексна діагностика та оцінка результатів діяльності підприємства
Масштаб дослідження об'єктів	Параметральні узагальнюючі показники діяльності господарюючих суб'єктів	Локальні та загальні показники оперативної поведінки господарюючого суб'єкта	Вся сукупність показників підсумкової діяльності господарюючого суб'єкта
Джерела інформації для аналізу	Нормативно-правова інформація, цільові програми і прогнози	Оперативні плани, показники оперативного обліку та показники управлінського обліку	Поточні плани і нормативи, звітна облікова та статистична інформація, показники спеціальних обстежень
Строки проведення	Щорічно	Щоденно, подекадно, щомісячно	Щоквартально, щорічно

Для ефективного проведення аналізу витрат на виробництво важливим є раціональне використання методів та прийомів аналізу.

Такими основними прийомами є порівняння, деталізація, групування показників, використання середніх і відносних показників, врахування різниці, балансові порівняння , математичні прийоми [5].

Під час аналізу економічних показників важливим є застосування способу порівняння (табл. 2), що дає змогу оцінити виконання планових завдань (при зіставленні фактичних та планових показників), сприяє впровадженню ресурсозберігаючих технологій (при порівнянні фактичних та нормативних показників), дозволяє визначити тенденції зміни витрат (при порівнянні фактичних показників за декілька періодів), визначити резерви зниження собівартості продукції.

Таблиця 2

Застосування способу порівняння в аналізі витрат на виробництво

Показники	Напрям порівняння	Мета аналізу
Планові значення показників звітного періоду	З фактичними показниками за попередній звітний період	Вивчення тенденції планування
Фактичні значення показників звітного періоду	З плановими показниками за звітний період	Контроль і оцінка виконання плану
	З фактичними показниками за попередній звітний період чи декілька минулих періодів	Оцінка динаміки, темпів і закономірностей розвитку діяльності
	З даними прогнозу	Вивчення можливості реалізації прогнозу
	З нормами і нормативами	Оцінка їх дотримання
	З показниками інших структурних підрозділів підприємств	Доля кожного підрозділу в результатах діяльності підприємства
	З аналогічними показниками діяльності інших підприємств	Вивчення передового досвіду, пошук можливостей покращення показників діяльності

З метою отримання обґрунтованих висновків під час порівнювання необхідно враховувати умови порівнюваності показників, оскільки порівнювати можна тільки якісно однорідні величини. Основними способами забезпечення порівнянності показників є нейтралізація впливу вартісного, кількісного, структурного факторів приведенням їх до єдиного базису, а також використання середніх та відносних величин, коригуючих коефіцієнтів, методів перерахунку. Так, для порівняння фактичної та планової собівартості товарної продукції з метою нейтралізації фактора обсягу та структури доцільно планову собівартість перерахувати на фактичний обсяг та структуру випущеної продукції.

Не менш важливим є також застосування під час аналізу витрат способу елімінування, який дає змогу розрахувати вплив окремих факторів на зміну собівартості продукції, визначити резерви її зниження. Але, на нашу думку, елімінування як спосіб факторного аналізу має суттєвий недолік, оскільки, користуючись ним, доводиться виходити з того, що фактори змінюються незалежно один від одного. Насправді ж вони змінюються одночасно, у взаємному зв'язку, і від цього взаємозв'язку отримується додатковий приріст результативного показника, який за використання способів елімінування (спосіб ланцюгових підстановок, спосіб абсолютних різниць, спосіб відносних різниць, індексний спосіб) при-

єднується до одного з факторів, як правило, до останнього. Отже, величина впливу факторів на зміну результативного показника змінюється залежно від місця, на яке поставлений той чи інший фактор в аналітичній моделі.

Також, на нашу думку, одним із обов'язкових етапів аналізу витрат на виробництво повинен стани аналіз структури і динаміки витрат, спрямований на виявлення можливостей їх оптимізації і тенденції у використанні виробничих ресурсів, що дозволяє одержати всебічну інформацію про направленість і темпи змін рівня витрат.

Але, як показує дослідження, незважаючи на різноманітність способів і методів аналізу витрат на виробництво, на підприємствах харчової промисловості практично не вивчається динаміка витрат на виробництво за декілька років. Здебільшого робиться зіставлення досягнутого рівня витрат за два останні роки (або з відповідним періодом попереднього року). Мало уваги приділяється аналізу структури витрат на виробництво. Необхідно відзначити також повну відсутність на практиці ряду важливих напрямків економічної роботи і порівняльного аналізу, аналізу взаємозв'язку досягнутого рівня показників витрат на виробництво та інших основних техніко-економічних показників виробничих ланок, а також аналізу витрат на виробництво нових видів продукції, що негативно впливає на ефективність аналітичної роботи та пошук резервів зниження собівартості продукції, а, відповідно збільшення прибутку підприємства.

Тому, на нашу думку, підприємствам необхідно детальніше проводити аналіз витрат на виробництво з використанням різних методів, що дасть можливість виявити більше резервів щодо зниження витрат та покращення якості продукції, а також прогнозувати витрати на майбутні періоди.

Для полегшення аналітичної роботи на виробничих підприємствах доцільним є використання автоматизованої системи обробки облікових даних, проведення аналізу та прогнозування витрат.

Висновки. Отже, витрати на виробництво та собівартість продукції є одними з важливих вартісних показників, які повинні прогнозуватися, аналізуватися і контролюватися всіма підприємствами і об'єднаннями незалежно від форми власності і господарювання.

Ефективність проведення аналізу витрат значною мірою залежить від раціонального використання принципів і методів аналізу, які сприяють організації системного підходу до вивчення діяльності підприємств харчової галузі. Такими основними прийомами є порівняння, деталізація, групування показників, використання середніх і відносних показників, врахування різниці, балансові порівняння, математичні прийоми.

Дослідження показують, що на підприємствах харчової промисловості необхідно проводити попередній (перспективний) та наступний (ретроспективний) аналіз. Детальне, всебічне, об'єктивне відображення системою показників стану та розвитку виробництва є запорукою правильних висновків і пропозицій за результатами аналізу, що є основою прийняття ефективних управлінських рішень.

Незважаючи на різноманітність способів і методів аналізу витрат на виробництво, на підприємствах харчової промисловості практично не вивчається динаміка витрат на виробництво за декілька років. Здебільшого робиться зіставлення досягнутого рівня витрат за два останні роки (або з відповідним періодом попереднього року). Мало уваги приділяється аналізу структури витрат на виробництво. Необхідно відзначити також повну відсутність на практиці ряду важливих напрямків економічної роботи і порівняльного аналізу, аналізу взаємозв'язку досягнутого рівня показників витрат на виробництво та інших основних техніко-економічних показників виробничих ланок, а також аналізу витрат на виробництво нових видів продукції, що негативно впливає на ефективність аналітичної роботи та пошук резервів зниження собівартості продукції, а, відповідно збільшення прибутку підприємства.

Проведення аналізу з використанням різних методів дасть змогу виявити значні можливості підприємства щодо раціонального використання ресурсів, зниження витрат, покращення якості продукції, та збільшення прибутку. Аналіз витрат значно полегшується з використанням автоматизованої системи обробки інформації.

ЛІТЕРАТУРА

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 "Витрати", затв. наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. №318, із змінами та доповненнями.
2. Закон України "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" від 16.07.99 р. №996 – XIV із змінами та доповненнями.
3. Яценко В. Методи прогнозування виробничих витрат // Бухгалтерський облік і аудит. – 2007. – №5. – С. 30–35.
4. Ільченко Л.Б. Перспективний аналіз витрат на виробництво // Економіка: проблеми теорії та практики. Збірник наукових праць. – Вип. 185. Том 2. – Дніпропетровськ: ДНУ, 2003. – С. 472–479.
5. Лазаришина І.Д. Методологічні аспекти системності економічного аналізу // Вісник НУВГП. Економіка. Збірник наукових праць. – Вип. 3 (31). – Рівне: НУВГП, 2005. – С. 84–89.